

Yttrande över betänkandet Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld (SOU 2024:21)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet, MFD, tillstyrker utredningens förslag till ett nytt och mer inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål. MFD delar utredningens bedömning att inte införa ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck.

MFD välkomnar att betänkandet innehåller ett tydligt och integrerat funktionshindersperspektiv i alla sina delar och att utredningens bedömning och förslag tar utgångspunkt i både den kunskap och de kunskapsluckor som finns kring våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning.

Myndighetens synpunkter

Inledningsvis välkomnar MFD att den särskilda sårbarheten och utsattheten för våld hos personer med funktionsnedsättning och utmaningar i arbetet att förebygga och motverka våld mot målgruppen har blivit ordentligt genomlysta i betänkandet.

Ett särskilt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck

MFD delar utredningens bedömning att det inte bör införas ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck, utan denna form av våld och förtryck bör ingå i en ny och mer inkluderande målformulering av det sjätte delmålet. MFD tillstyrker utredningens förslag till formulering av ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål avseende hedersrelaterat våld och förtryck.

MFD välkomnar att utredningen inkluderar funktionshindersrelaterat våld som ett av våldets olika uttryck (avsnitt 4.1).

Utredningen lyfter utmaningar i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, bland annat behovet av särskilda kunskaper hos yrkesverksamma (avsnitt 7.1.1) och behovet av mer kunskapsunderlag och en ökad spridning av välfungerande arbetsmetoder (avsnitt 7.1.2). MFD delar utredningens bedömningar och konstaterar att sådana utmaningar och behov gäller särskilt för målgruppen personer med funktionsnedsättning. Kunskap som MFD har tagit fram i tidigare kartläggningar¹, och nu inom ramen för det pågående regeringsuppdraget att kartlägga och utveckla stödmaterial om våld mot barn och unga med funktionsnedsättning samt genomföra en kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning², visar ett stort behov av kunskapsutveckling bland yrkesverksamma som möter målgruppen personer med funktionsnedsättning som riskerar att utsättas eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Det handlar bland annat om behov av fördjupad kunskap om våld generellt och hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning i synnerhet. Behoven finns inom skolväsendet, socialtjänst, rättsväsendet och olika verksamheter inom hälso- och sjukvården (exempelvis habilitering). MFD ser även att det finns få metoder och stödmaterial för att förebygga, upptäcka och utreda våldsutsatthet som fungerar för målgruppens specifika förutsättningar och behov.

MFD delar också utredningens bedömning om att ett sammanhållet delmål som inkluderar olika typer av våld innebär bättre förutsättningar för samhällets aktörer att bemöta de personer som befinner sig i särskild sårbarhet utifrån flera faktorer, däribland funktionsnedsättning (avsnitt 7.3.4). Personer med funktionsnedsättning som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck lever inte sällan i komplexa livssituationer med flera riskfaktorer som kan innebära andra våldsformer eller social problematik.

Ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål

MFD tillstyrker utredningens förslag till ett mer inkluderande delmål för att förebygga och bekämpa våld.

MFD är positiv till att begreppet våld i nära relationer läggs till i delmålet. I detta sammanhang vill MFD, på samma sätt som utredningen gör i avsnitt 3.6 (Våld i nära relationer), synliggöra att personer med funktionsnedsättning ofta befinner sig i en beroendeställning gentemot anhöriga och andra närstående personer som ofta står för den trygghet och omsorg som behövs vid sjukdom,

---

¹ Myndigheten för delaktighet (2023) *Att förebygga och bekämpa våld mot personer med funktionsnedsättning* och (2023) *Våld mot personer med funktionsnedsättning – Om utsatthet och förekomst av våld*.

² Regeringsbeslut S2023/02178 (delvis).

funktionsnedsättning, hög eller låg ålder eller vid andra svårigheter i vardagen. Personer med funktionsnedsättning kan därmed ha fler och andra typer av nära relationer där våld kan förekomma jämfört med personer utan funktionsnedsättning. Relationer som är präglade av utnyttjande, makt, kontroll eller våld kan exempelvis uppstå med vårdpersonal och personal i insatser inom ramen för lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS, och socialtjänstlagen, SoL. Detsamma kan också uppstå med andra aktörer så snart det uppstår en kontinuitet och närhet i kontakten.³

MFD välkomnar utredningens förslag att i delmålet andra led betona alla människors lika rätt och möjlighet till både psykisk och fysisk integritet i ett livscykelperspektiv. Psykiskt våld är en form av handlingar som ofta förekommer i vad som Socialstyrelsen identifierar som funktionshindersrelaterat våld⁴, något som utredningen också belyser i avsnittet som fokuserar på våldets olika uttryck (avsnitt 4.1).

MFD välkomnar att man i målets andra led klargör att alla människor omfattas, oavsett kön och ålder. MFD vill i detta sammanhang poängtera vikten av att ett funktionshindersperspektiv också tydliggörs och belyses inom ramen för detta helhets- och livscykelperspektiv i enlighet med det som utredningen föreslår.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har ställföreträdande generaldirektör Tarja Birkoff (beslutande), avdelningschef Pernilla Börjesson och utredare Emmanuel Galaup (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Tarja Birkoff

---

³ Myndigheten för delaktighet (2023) *Våld mot personer med funktionsnedsättning – Om utsatthet och förekomst av våld*.

⁴ Socialstyrelsen (2024) *Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck – Ett utbildningsmaterial*.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Tarja Birkoff
TITEL, ORGANISATION:	Ställföreträdande generaldirektör, Myndigheten...
TID:	2024-09-11 11:22:45 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (tarja.birkoff@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	b79db92809284c4abf14a32f2ee4b790

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2024-09-11 11:22:50 +02:00
Ref: 153218SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)